

Kerettantervi Bizottság

Emlékeztető a Kerettantervi Bizottság 2009. február 26-án tartott üléséről

Helyszín:

Oktatási Hivatal I. emeleti tárgyalója (1054 Budapest, Báthory u. 10. 110. szoba).

Jelen vannak:

KTB

Trencsényi László (elnök)
Juhászné Vig Éva
Miklósi László
Szebedy Tas
Varga Gábor
Vass Vilmos

Meghívottak

Balogh Lászlóné (OKM)
Leibinger Jánosné (KPSZTI)
Bajzák Erzsébet (KPSZTI)

A KTB előkészítésében résztvevők

Rostáné Zentai Ildikó (OH - osztályvezető)
Szűcs Ibolya (OH – referens)

Napirendi pontok

1. A Patrona Hungariae Általános Iskola, Gimnázium, Diákotthon és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és az Apor Vilmos Katolikus Főiskola Gyakorlóiskolája által benyújtott, KHF 8959-1/2008. ügyiratszámra iktatott
„KATOLIKUS KERETTANTERV 2008.”
elnevezésű kerettanterv korrekciós változatának megtárgyalása.
Előadó: Miklósi László
2. A szakértői továbbképzés programjának megtárgyalása
Előadó: Rostáné Zentai Ildikó

Napirendi pontok megtárgyalása

1. A szakértői továbbképzés programjának időpontjai, vállalások
Előadó: Rostáné Zentai Ildikó

Az osztályvezető asszony elmondta, hogy a programot a Pedagógus-továbbképzési Akkreditációs Testület (PAT) jóváhagyta. A képzés tematikájáról és technikai lebonyolításáról rövid tájékoztatást tartott. Ennek során elmondta, hogy legalább 30 fő jelentkezése esetén tudja a hivatal megszervezni a képzést. Kérte a KTB tagjait, hogy a körbeadott tematikán jelezzék, hogy melyik előadás megtartását tudják vállalni.

2. A Patrona Hungariae Általános Iskola, Gimnázium, Diákotthon és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és az Apor Vilmos Katolikus Főiskola Gyakorlóiskolája által benyújtott „KATOLIKUS KERETTANTERV 2008.” elnevezésű kerettanterv korrekciós változatának megtárgyalása.

Referens/előadó: Miklósi László

A KTB elnöke előjáróban azt javasolta, hogy amennyiben a kerettanterv „továbbjutásáról” (elfogadásáról) nincs vita, a kihirdetés vagy a jóváhagyás kérdésében foglaljanak állást a bizottság tagjai. A tagok egyetértettek az elnök javaslatával.

Ezt követően Miklósi László referens elmondta, hogy a kerettanterv jelen változata a korábbinál is koherensebb, szakmailag megalapozottabb, magasabb színvonalú lett.

Egy lényeges kérdés, jelesen a jóváhagyás vagy kihirdetés kérdése maradt nyitott. Mindkét szakértői vélemény egybehangzóan a jóváhagyás mellett voksolt, amelyet a referens is megerősített. Hangsúlyozta, hogy nem a kerettanterv szakmai színvonala, hanem ideológiai elkötelezettsége miatt nem lát lehetőséget a kihirdetésre. Úgy véli, hogy ez utóbbi okán a kerettanterv nem alkalmas állami, önkormányzati intézmények helyi tantervében történő adaptációra. Szerinte a hatályos jogszabály – a kerettanterv vallási elkötelezettsége miatt - csak a jóváhagyást teszi lehetővé. A kihirdetésről szólva, a referens alkotmányos aggályokat is felvetett.

Vass Vilmos méltányolni kívánja egyrészt a szerzők, másrészt a szakértők és referens megfeszített munkatempóját.

Szebedy Tas a kihirdetés és a jóváhagyás jogi lehetőségeinek tisztázását kérte, illetőleg megkérdezte a benyújtót, hogy miért előnyös számára a kihirdetés.

A benyújtók részéről Leibinger Jánosné elmondta, hogy ők csupán éltek azon jogszabályi lehetőséggel, amely lehetővé teszi a kerettanterv kihirdetéséhez való hozzájárulást. Szerintük kár lenne nem közkinccsé tenni, azaz elzárni bárki elől a katolikus kerettantervet, amelyet természetesen - a világnézeti elkötelezettsége miatt - az állami és önkormányzati iskolákban történő alkalmazás esetén adaptálni szükséges. Mint tantervkészítők, át fogják engedni a kerettantervet mindenkinek, aki kéri, bízva abban, hogy igazgató, fenntartó, szakértő felelősen alkalmazza majd. Ők úgy értelmezik

az alkotmányt, hogy világnézetileg egyenrangúság van, vagyis nincs állami vallás, és nincs állami ateizmus.

A KTB elnöke megjegyezte, hogy diszkrimináció éri a katolikus kerettantervet, ha a kihirdetéssel nyilvánosságra hozott Waldorf kerettantervvel szemben – pusztán ideológiai okok folytán - nem kerül kihirdetésre.

Szebedy Tas három dolgot vetett fel. Egyik, hogy szakmailag kifogástalan minőségű kerettanterv készült. Másik, hogy nem lát veszélyt a kerettanterv ideológiai összetétele vagy ideológiai színezete miatt. Ugyanis - gyakorló intézményvezető révén is tudja –, hogy a helyi tanterv készítésekor illetve elfogadásakor bármelyik iskola bármilyen kerettantervet átdolgoz, és a helyi igényekhez igazítja. Az ideológiai tartalom a közhírré tételt tankönyv készítése esetén esetleg veszélyeztethetné, de tanterv esetén nem. A harmadik megjegyzése, hogy az ideológia akkor lenne veszélyes, ha az nem egyértelműen és nyilvánvalóan derülne ki a kerettantervből. Meglepő lenne, ha a katolicizmusra való utalás jelen kerettantervből kimaradna. Azon érvelés, hogy semmiféle egyházi és ideológiai tartalmú tanterv nem kerülhet kihirdetésre, nemzetközi vonatkozásban sem állja meg a helyét. Demokratikus országban ez nem képzelhető el. Végül megjegyezte, hogy miután a tantervnek nem koherens része az ideológiai rész (a referens által kifogásolt részeket a benyújtó el is hagyta), a kerettanterv ideológiai alapon történő megítélése - összevetve más, korábban kihirdetett kerettantervekkel - nem objektív. Szerinte szerencsésebb lenne, ha erős érvek szólnának amellett, hogy mi zárja ki bármelyik európai országban egy egyházra szóló tanterv kihirdethetőségét, vagy pedig nyilvánvalóvá kellene tenni, hogy minőségi alapon ítélik meg a kerettantervet.

Juhásznő Víg Éva szerint sem szabad a kerettanterv ideológiai okok miatti hátrányos megkülönböztetését felvállalni, erre sem a nemzetközi gyakorlatban és az ehhez kapcsolódó jogszabályokban sem látott példát. Szerinte hiba lenne ilyen csapdába belemenni. A kerettanterv szakmai tartalma miatt annak kihirdetését támogatja.

Vass Vilmos kéri a hivatal jelenlévő képviselőit, hogy a jóváhagyás/kihirdetés kérdésében a jogértelmezésben segítsenek.

Szűcs Ibolya az OH részéről elmondta, hogy a közoktatási törvény 131. §-a illetve a 17/2004. OM rendelet teszi lehetővé, hogy az oktatásért felelős miniszter az OKNT egyetértésével kerettanterveket hagyjon jóvá. Hangsúlyozta, hogy mind a törvény, mind a rendelet a „jóváhagyást” tágabb értelemben használja, amely lehetővé teszi, ha úgy tetszik nem zárja ki a kihirdetést, amennyiben erre az OKNT javaslatot tesz, és ehhez a benyújtó hozzájárul. (Ez utóbbit - a hivatal belső eljárásrendje szerint - a kérelemmel egyidejűleg írásban kell benyújtani.) A referens megjegyezte, hogy szerinte a jogszabályok nem következetesen használják a miniszteri döntéssel elfogadott kerettantervek kiadására/kihirdetésére/jóváhagyására vonatkozó definíciókat, ezért nem csoda, ha ebből értelmezési problémák adódnak. A bizottság tagjainak körbeadta a jelenleg 56 kerettanterv tartalmazó nyilvántartási jegyzéket, amelyben számos kihirdetett kerettanterv szerepel. (A jegyzéket a bizottsági tagok megtekintették.)

Rostáné Zentai Ildikó összefoglalta a jóváhagyás/kihirdetés illetve kiadás jogi értelmezése közötti különbségeket, megerősítve a szóhasználatban felvetett problémákat.

Az elhangzottak alapján Vass Vilmos mintegy *minőségi védjegyként* értelmezi a kihirdetés tényét.

A KTB elnöke a Belvárosi Tanoda alternatív kerettantervét ellenpéldaként hozta fel, miután a referens akkor a kihirdetést javasolta, miközben a bizottság nem osztotta a referens véleményét. E kerettanterv esetén az ún. márkavédelem a benyújtó feladata maradt.

Miklósi László, a felvetésekre reagálva elmondta, hogy a szakértőkben jelen kerettanterv esetén fel sem merült a kihirdethetőség gondolata. Idézi: „*A vallásilag vagy világnézetileg elkötelezett és az alternatív iskolák kerettantervét jóváhagyó határozatban ezeket a tényeket fel kell tüntetni.*” {17/2004. OM rendelet 5. § (10) bekezdés.} Megítélése szerint így eleve kizárt a kihirdetés lehetősége. Javasolja, hogy fogalmazzon egyértelműen mind a törvény mind a kerettantervi rendelet, hogy lehet-e kihirdetni vallásilag vagy világnézetileg elkötelezett kerettantervet. Jelenleg a kihirdetés/jóváhagyás elbírálásának szempontjaként két különböző felfogás jelenik meg. Az egyik szerint vannak jó (elfogadott) és kiemelkedően jó (kihirdetett) tantervek. (Utóbbi esetben a benyújtó erre vonatkozó szándéka is szükséges.) A másik megközelítés alapján ez megközelítési, a benyújtó szándéka szerinti kérdés: kívánja-e, hogy minőségbiztosítást gyakorolhasson a továbbiakban is a tanterv fölött (jóváhagyás) vagy hozzájárul ahhoz, hogy bárki szabadon alkalmazhassa (benyújtás). Jó lenne ezt a kérdést egyértelművé tenni. (Megjegyzi, ő az utóbbi szakmai megközelítéssel ért egyet.) Állást foglal amellett is, hogy a Waldorf-kerettanterv korábbi (más jogi környezetben történt, egyébként általa helytelenített) kihirdetését nem lehet precedensnek tekinteni.

Balogh Lászlóné az OKM részéről elmondta, hogy akár jóváhagyott, akár kihirdetett a kerettanterv, az iskolák számára átvehetővé válik. Az iskolák részéről ettől függetlenül bármelyik esetben adódhatnak a kerettanterv beépítése/adaptálása körül problémák. Példaként hozta fel a kihirdetett sportiskolai kerettantervet, amely kizárólag az iskolák egy bizonyos részére készült, így annak rosszul értelmezett adaptálása egyes tanulók körének egészségét károsíthatná. Hangsúlyozta, hogy semmiféle jogszabály nem zárja ki, hogy a kerettanterv világnézeti elkötelezettség esetén kihirdethető legyen.

Trencsényi László azt javasolta, hogy a kihirdetés és jóváhagyás körüli értelmezési problémákat az OKNT-nek címzett feljegyzésben vagy levélben írja le a bizottság.

A benyújtó részéről Leibinger Jánosné elmondta, hogy szerinte a kihirdetés vagy jóváhagyás ténye nem befolyásolja azt a kérdést, hogy az iskolák felelősen dolgoznak-e vagy sem. Bízik abban, hogy bármelyik tanterv alkalmazása során mind a szakértő, mind a tantestület és a fenntartó köteleességtudóan végzi a dolgát.

Vass Vilmos úgy véli, hogy a kétféle értelmezésben (kihirdetés vagy jóváhagyás) minőségi különbség van. Az egyik első és másodosztályú kerettantervekként értelmezi a jóváhagyás vagy kihirdetés tényét. A másik értelmezés – a felszólaló ezt tartja jónak – a kihirdetés vagy jóváhagyás kérdését minőségbiztosítási szempontból különíti el egymástól, vagyis szerinte ezt kérdést aszerint kell megítélni, hogy a minőségbiztosító folyamat kinek a kezében van. (Példaként említette a Zsolnai-féle kerettanterveket.) Javasolta továbbá, hogy a KTB minden tagját és a benyújtót hívják meg az OKNT azon ülésére, amelyen a katolikus kerettantervet napirendre tűzik.

Az elnök – a vitát lezárva – úgy látja, hogy oktatás-politikai problémák okán célszerű lenne kompromisszumos megoldást hozni a kerettanterv ügyében. Azt tartaná helyesnek, ha a kihirdetés vagy jóváhagyás dilemmájában a végső döntést a bizottság az OKNT plénuma elé vinné.

Szebedy Tas véleménye szerint ez ügyrendi kérdés, mellesleg ő sem szívesen vállalná fel annak az ódiumát, hogy az elhangzott érvelések hevéssége alapján történjen a KTB ülésen a döntés. Ő is azt javasolja, hogy szélesebb körben, az OKNT legközelebbi ülésén vitassák meg a katolikus kerettanterv körüli oktatás-politikai dilemmákat.

Miklósi László javasolta, hogy miután a kerettantervről a Közoktatás-politikai Tanács véleményét is ki kell kérni, hívják meg ide is a bizottság tagjait.

Összességében a bizottság egyetértett az elnök és Szebedy Tas ügyrendi javaslatával, és az alábbi határozatot hozta:

A KTB/3/2009. számú határozata: A kerettantervi bizottság a „KATOLIKUS KERETTANTERV 2008.” elnevezésű kerettanterv javított változatának - tekintettel a magas szakmai színvonalra - „zöld utat” ad, azaz elfogadja. Ugyanakkor a felmerült oktatás-politikai dilemmák okán a kihirdetés vagy jóváhagyás kérdésében a döntést „átemeli” a KTB az OKNT plénuma elé, miután ez a kérdés meghaladja a bizottság kompetenciáját.

A bizottság tagjai öt igen és egy tartózkodás mellett elfogadták a határozatot.

3. Egyebek

Az elnök áprilisra előre láthatóan nem tervez ülést, miután újabb kerettantervi akkreditációs szándékról nem tudnak a jelenlévők.

Rostáné Zentai Ildikó elmondta, hogy a tavaszi szakértői továbbképzéssel kapcsolatos tudnivalókról a hivatal e-mail-en vagy telefonon értesíti a bizottsági tagokat.

Ezt követően a KTB elnöke bezárta az ülést.

Budapest, 2009. február 26.

Trencsényi László s.k.
KTB-elnök